

Zien wij eerst het lectoraat aan onze Universiteiten vóór het Organiek Besluit van 2 Augustus 1815.

In de 16e en den aanvang der 17e eeuw trokken vooral om het geloof vele geleerden uit Duitschland, Engeland en Schotland naar ons vaderland en vestigden zich met name te Leiden.

Sommige hunner richtten aldaar het verzoek tot Curatoren om „exercitii gratia” lessen te houden over instituten of pandecten, over theologie, wijsbegeerte of geneeskunde. Curatoren lieten hen dan eerst door professoren onderzoeken en viel dit gunstig uit, dan werden zij toegelaten tot het *lectoraat*. Dan, niet slechts vreemdelingen maar ook uitnemende kweekelingen van de Universiteit traden als lector op. Zoo ontving de bekende Adriaan Smout in 1601 verlof om voorlezingen te houden over de dialectica, werd Johannes v. d. Does in 1669 tot lector in de rechten benoemd en trad onze Voetius, gelijk nog onlangs door Dr. A. C. Duker in zijn monographie over hem is herinnerd, in zijn laatsten studietijd te Leiden als docent in de logica op en verklaarde Keckermanns Systema Majus.

Deze lectoren vervulden hun betrekking slechts tijdelijk, ontvingen een belooning naar hun verdiensten en kwamen later in betrekkingen buiten de Universiteit. Sometijds, maar dit was volstrekt geen regel, kwamen deze lectoren dan later tot het professoraat te Leiden of elders. Zoo Voetius, Heinsius, Walaeus, Boerhaave en in deze eeuw nog Borger en Sandifort.

Naast dit tijdelijk lectoraat had men echter ook een levenslang. Dat waren dan de lectoren van het Statencollege en die in de wiskunde en die in de astronomie.

De academische lector ten onzent vóór 1815 was dus een bezoldigd docent van lager rang, gekozen uit geleerde vreemdelingen of uitnemende kweekelingen. die gewoonlijk slechts tijdelijk, na voorafgaande vergunning van curatoren, in een bepaald onderdeel van een vak van wetenschap aan de studenten onderwijs gaf.

Wij komen vervolgens tot het Organiek Besluit van 2 Augustus 1815 waarbij het Hooger onderwijs ten onzent geregeld werd en dat tot aan de tegenwoordige wet van 1876 voor dat Onderwijs heeft gegolden.

Ook dit besluit kent de lectoren. Behalve de gewone professoren, wier getal was bepaald, zouden ook professores extraordinarii en lectoren kunnen worden aangesteld.

Wel spreekt dit besluit in Art. 69 alleen van professores extraordinarii en dat in dezer voege, dat zij te *Leiden* kunnen aangesteld worden in een der vakken van H. O. „wanneer men dit, hetzij voor de wetenschappen en Universiteit, hetzij voor het behouden van het een of ander uitstekend voorwerp voor de letteren of